

Sygn. akt: I C 1133/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 marca 2018 r.

Sąd Rejonowy w Giżycku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Alina Kowalewska
Protokolant:	starszy sekretarz sądowy Elwira Stopińska

po rozpoznaniu w dniu 14 marca 2018 r. w Giżycku

na rozprawie

sprawy z powództwa M. J. (1), M. J. (2), T. K., H. U., M. J. (3)

przeciwko M. G.

o zapłatę

1.Zasądza od pozwanej M. G. na rzecz powódek T. K. i H. U. kwoty po 11.632,12 zł (jedenaście tysięcy sześćset trzydzieści dwa złote 12/100) oraz na rzecz powodów M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) kwoty po 3.877,37 zł (trzy tysiące osiemset siedemdziesiąt siedem złotych 37/100) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2.06.2017r do dnia zapłaty.

2.Oddala powództwo w pozostałym zakresie.

3.Zasądza od pozwanej M. G. na rzecz powódek T. K. i H. U. po 1.537 zł i na rzecz powodów M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) po 1.151 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

SSR Alina Kowalewska

Sygn. akt I C 1133/17

UZASADNIENIE

Powódki H. U. i T. K. wniosły o zasądzenie od M. G. kwoty po 10.000,00 zł, zaś **powodowie M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3)** kwoty po 3.333,00 zł z tytułu zachowku po zmarłej K. J. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 02.06.2017r. do dnia zapłaty. Nadto domagali się zasądzenia od pozwanej zwrotu poniesionych przez nich kosztów procesu według załączonego spisu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Uzasadniając podali, iż powódki H. U. i T. K. oraz pozwana M. G. są córkami, zaś powodowie M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) wnukami zmarłej K. J.. Wskazali nadto, że w dniu 10.12.2008r. K. J. darowała M. G. nieruchomości w postaci lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w W. przy ul. (...), który stanowił jedyny składnik jej majątku. Z uwagi na

okoliczność, że spadek po zmarłej K. J. na podstawie ustawy nabyli również powodowie w oparciu o art. 1000 k.c. żądają od pozwanej stosownych sum pieniężnych tytułem zachowku.

Pozwana M. G. zakwestionowała żądania powodów co do wysokości. Podała, iż zgadza się zapłacić zachówek obliczony od wartości nieruchomości wskazanej w umowie darowizny, tj. od kwoty 42.000,00 zł. Wskazała nadto, że aktualnie nieruchomość ma wyższą wartość, gdyż dokonała na nią znacznych nakładów.

Pismem procesowym z dnia 14.03.2018r. pełnomocnik powodów rozszerzył powództwo w ten sposób, że wniósł o zasądzenie od M. G. na rzecz powódki H. U. i T. K. kwot po 13.030,12 zł, zaś na rzecz powodów M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) kwot po 4.343,37 zł z tytułu zachowku po zmarłej K. J. wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 02.06.2017r. do dnia zapłaty.

(pismo procesowe pełnomocnika powodów z dnia 14.03.2018r. – k. 309)

Sąd ustalił, co następuje:

K. J. była właścicielką lokalu mieszkalnego nr (...) o powierzchni 45,3 m² położonego w budynku mieszkalnym nr (...) przy ul. (...) w W., dla którego Sąd Rejonowy w Giżycku – VII Zamiejscowy Wydział Ksiąg Wieczystych w W. prowadzi księgę wieczystą nr (...) składającego się z 3 pokoi i kuchni o powierzchni użytkowej 45,30 m² oraz przynależnych dwóch piwnic o łącznej powierzchni 17,80 m², a także dwóch pomieszczeń gospodarczych o łącznej powierzchni 11,40 m² wraz udziałem (...) części w nieruchomości wspólnej objętej Kw nr (...).

(okoliczność bezsporna)

W dniu 10.12.2008r. K. J. na mocy umowy darowizny zawartej w formie aktu notarialnego przed notariuszem B. M. M. darowała córce M. G. lokal mieszkalny nr (...) położony w W. przy ul. (...). Wartość darowizny strony określiły na kwotę 42.000,00 zł.

(dowód: akt notarialny z dnia 10.12.2008r., Rep. A (...) – k. 44-45, odpis księgi wieczystej nr (...) – k. 13-16)

K. J. zmarła dnia 21.01.2015r. w G.. Na podstawie ustawy spadek po niej nabyli córka T. K. w 1/4 części, córka M. G. w 1/4 części, córka H. U. w 1/4 części, wnuk M. J. (2) w 1/12 części, wnuk M. J. (3) w 1/12 części i wnuk M. J. (1) w 1/12 części.

(dowód: odpis postanowienia Sądu Rejonowego w G. (...)z dnia 26.04.2016r., sygn. akt I Ns 83/16 – k. 25)

Powodowie H. U., T. K., M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) pismem z dnia 17.05.2017r wezwali pozwaną M. G. do zapłaty na rzecz H. U. i T. K. kwot po 18.125,00 zł, zaś na rzecz M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) kwot po 6.041,00 zł tytułem zachowku po zmarłej K. J., z uwagi na okoliczność, że jedynym składnikiem majątku K. J. była darowana pozwanej nieruchomość przy ul. (...) w W..

(dowód: pismo powodów z dnia 17.05.2017r. wraz z dowodem doręczenia pozwanej – k. 22-23)

Pozwana M. G. pismem z dnia 29.05.2017r. zakwestionowała wysokość żądania powodów z tytułu zachowku wskazując, że kwota darowizny była znacznie mniejsza, zaś kwotę zachowku należy liczyć od wartości dokonanej darowizny.

(dowód: pismo pozwanej z dnia 29.05.2017r. – k. 24)

Pozwana M. G. dokonała nakładów na nieruchomość położoną w W. przy ul. (...). Aktualna wartość prac remontowych wykonywanych w okresie poprzedzającym darowiznę dotyczących pozwanej według stanu na czas wydania opinii wynosi 11.184 zł. Wartość rynkowa nieruchomości lokalowej położonej w W. przy ul. (...) według stanu na dzień

dokonania darowizny, tj. 10.12.2008r. i według cen na dzień ustalania zachowku, tj. 22.01.2018r. wynosi 104.241,00 zł.

(dowód: wydruki bankowe – k. 50-104, faktury – k. 105-219, dokumentacja zdjęciowa – k. 220-223, zeznania świadka W. A. – k. 252v-253, koszty poniesione na utrzymanie posesji (...) – k. 311-331, przesłuchanie powódki M. G. w charakterze strony – k. 333v-334, przesłuchanie powodów M. J. (2) i M. J. (4) w charakterze strony – k. 333v, operat szacunkowy biegłego z zakresu szacowania nieruchomości W. S. – k. 261-275)

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w znacznej części.

Na wstępie należy zaznaczyć, że podstawowym celem instytucji zachowku jest ochrona i zabezpieczenie praw majątkowych najbliższej rodziny spadkodawcy, niezależnie od woli spadkodawcy, a nawet wbrew jego woli. W tym kontekście należy wskazać, że krąg osób, którym przysługuje roszczenie o zachówek jest ściśle określony.

Instytucję zachowku statuuje art. 991 § 1 k.c. Zgodnie z jego dyspozycją zstępnym, małżonkom oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni – dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach – połowa wartości tego udziału. W myśl § 2 tego przepisu, jeżeli uprawniony nie otrzymał należnego mu zachowku bądź w postaci uczynionej przez spadkodawcę darowizny, bądź w postaci powołania do spadku, bądź w postaci zapisu, przysługuje mu przeciwko spadkobiercy roszczenie o zapłatę sumy pieniężnej potrzebnej do pokrycia zachowku albo do jego uzupełnienia.

Roszczenie o zachówek jako roszczenie majątkowe podlega dziedziczeniu, zgodnie jednak z treścią art. 1002 k.c. przechodzi na spadkobiercę osoby uprawnionej do zachowku tylko wtedy, jeżeli spadkobierca należy do osób uprawnionych do zachowku po pierwszym spadkodawcy.

W niniejszej sprawie poza sporem pozostawało, iż powodowie - jako zstępnym spadkodawczyń - należą do kręgu osób uprawnionych do zachowku zgodnie z treścią art. 991 § 1 k.c., art. 931 § 1 i 2 k.c. i art. 1002 k.c.

Zgodnie z art. 1000 § 1 k.c. jeżeli uprawniony nie może otrzymać należnego mu zachowku od spadkobiercy lub osoby, na której rzecz został uczyniony zapis windykacyjny, może on żądać od osoby, która otrzymała od spadkodawcy darowiznę doliczoną do spadku, sumy pieniężnej potrzebnej do uzupełnienia zachowku. Jednakże obdarowany jest obowiązany do zapłaty powyższej sumy tylko w granicach wzbogacenia będącego skutkiem darowizny. W myśl art. 995 k.c. wartość przedmiotu darowizny oblicza się według stanu z chwili jej dokonania, w według cen z chwili ustalania zachowku.

Z uwagi na powyższe, zasadniczą kwestią pozostawało ustalenie wartości rynkowej lokalu mieszkalnego, który jak wynika ze zgodnych twierdzeń stron był jedynym składnikiem majątku zmarłej K. J., a został darowany pozwanej M. G.. Powołany w sprawie biegły z zakresu szacowania nieruchomości W. S. określił wartość lokalu położonego w W. przy ul. (...) według stanu na dzień dokonania darowizny, tj. 10.12.2008r. i według cen na dzień ustalania zachowku, tj. 22.01.2018r. na kwotę 104.241,00 zł, zaś aktualną wartość prac remontowych wykonywanych w okresie poprzedzającym darowiznę dotyczących pozwanej według stanu na czas wydania opinii na kwotę 11.184,00 zł. Biegły wskazał podstawy faktyczne i prawne dokonanego oszacowania oraz w sposób logiczny i przekonywujący uzasadnił przyjęte założenia i sformułowane na ich podstawie wnioski. W ocenie Sądu opinia została sporządzona rzetelnie, wobec czego ustaloną przez biegłego wartość rynkową nieruchomości Sąd przyjął do obliczenia wysokości należnego powodom zachowku.

Dokonując ustalenia wartości przedmiotu darowizny według stanu z chwili jej dokonania, a w według cen z chwili ustalania zachowku uwzględnić należało, że na lokal położony w W. przy ul. (...) będący przedmiotem darowizny o

wartości oszacowanej przez biegłego na kwotę 104.241,00 zł pozwana M. G. poczyniła nakłady w wysokości ustalonej przez biegłego na kwotę 11.184,00 zł, które zwiększyły jego wartość.

Z uwagi na powyższe jako kwotę wyjściową, będącą postawą ustalenia wysokości zachowku przyjąć należało kwotę 93.057,00 zł, będącą różnicą pomiędzy wartością darowanego lokalu, tj. kwotą 104.241,00 zł, a wartością nakładów poczynionych przez pozwaną M. G. na przedmiotowy lokal zwiększających jego wartość, tj. kwotą 11.184,00 zł ($104.241,00 - 11.184,00 = 93.057,00$ zł). Skoro zaś powodom przysługuje prawo żądania połowy wartości przypadającego im udziału spadkowego po K. J., który wynosi w przypadku T. K. i H. U. $\frac{1}{4}$ części, zaś w przypadku powodów M. J. (2), M. J. (3) i M. J. (1) $\frac{1}{12}$ części, Sąd zasądził na rzecz powódek T. K. i H. U. kwoty po 11.632,12 zł oraz na rzecz powodów M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) kwoty po 3.877,37 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 2.06.2017r do dnia zapłaty.

W pozostałej części powództwa podlegały oddaleniu jako bezzasadne.

O powyższym orzeczono na podstawie art. 991 k.c. w zw. z art. 931 k.c., art. 1000 k.c. i art. 1002 k.c.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów. Z kwoty 13.030,12 zł żądanej przez powódki H. U. i T. K., Sąd zasądził na rzecz powódek kwoty po 11.632,12 zł, zaś z kwoty 4.343,37 zł żądanej przez powodów M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) kwoty po 3.877,37 zł, co stanowi 89 %. Z uwagi na powyższe po dokonaniu stosownych wyliczeń matematycznych, Sąd zasądził od pozwanej M. G. na rzecz powódek T. K. i H. U. po 1.537 zł i na rzecz powodów M. J. (1), M. J. (2) i M. J. (3) po 1.151 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.